

IZHAJA MESEČNO — CELOLETNA NAROČNINA ZNAŠA 15 DIN
NAROČA SE: PROSVETNA ZVEZA V LJUBLJANI, MIKLOŠIČEVA 7

STEV. 5

MAJ 1937

LETO XVI

Materna beseda

Materna beseda je najdragocenejša dediščina, ki smo jo sprejeli od naših prednikov. Ona uspešno posreduje božjega duha, ki dviga poedinca in družbo iz nižin vsakdanje skrbi v višave bogohotnega življenja, vlija življenjskega poguma in nadreduje duhovnost duševnim in telesnim dobrinam.

Spomočjo matrne besede zaživi in se razvija poedinčeva osebnost. Materna beseda je bolj, kakor ime ali kri, vez družinskega in narodnega občestva in je srednjica družinske in narodne kulture. Cerkev priznava važnost matrne besede s tem, da po njej posreduje verski nauk in omogočuje notranje versko doživetje. Državam moderne dobe šele je ostalo pridržano, da grešijo, kjerkoli živijo drobei narodnih manjšin, nad najosebnejšo in najdragocenejšo dediščino ljudstev, nad materno besedo.

Materna beseda veže ljudstvo z njihovo zgodovino, omogoča razmah narodne književnosti in po njej narodne

kulture. Kar je narod do danes doživel velikih dogodkov, kar je v tisočletjih svojega življenja zaslutil lepega, resničnega in dobrega, vse to mu ohranja materna beseda v novo tisočletje.

Kdor s potujčevanjem ubija materno besedo, trga otroka od njegove družine, razdvaja občestva vasi in fare, trga poedinca in narod od njegovega Stvarnika. Kdor jemlje mlademu rodu njegovo materno govorico, zapira kulturno in narodovo zakladnico, ubija prirodno narodovo inteligenco ter ustvarja duševno revščino.

Slovenska mladina sluti in čuti veličino slovenske matrne besede in jo hoče v bodoče s še večjo ljubeznijo in ljubosumnostjo čuvati in negovati v svojem in svojega naroda interesu, v prospelih svoje države, kateri pripada, in v čast svojemu Stvarniku, čigar stvar je sama in čigar lepi dar je njena najosebnejša lastnina: »slovenska govorica«. (Koroški Slovenec št. 14, 1937.)

K. H.:

Socialno vprašanje na vasi

Ob polomu neke kmetijske zadruga je vodja ves ogorčen vzkliknil: »Tem ljudem ni za pomagati. Tudi trohico socialnega čuta nimajo v sebi.« Temu

vodji pa je njegovo mnenje pobil mešan, ki mu je pripovedoval tole zgod-bico:

Po ne ljubih okoliščinah sem prišel

v spor z nekim kmetom. Tožil me je. Pred razpravo sem govoril s eno izmed prič, ki sem jih navedel sodnji v svojem zagovoru. Le-ta — krepak kmet — mi je rekel v obraz: »Saj vem, da imate vi prav. Vendar pa oni težje plača.« Po tem prepričanju je naslednjega dne pričal pred sodnijo on in vse ostale priče iz dotične vasi. Vidite torej, kako silno je v kmetu razvit socialni čut, da se niti krivega pričanja ne ustraši, če gre za to, da kmet potegne skupaj proti škricu.

Razpravljati o socialnem čutu pri kmetu je težko, kakor je težko razpravljati o socialnem čutu pri človeku sploh. V gotovih primerih pokaže kmet svoje dobro srce in usmiljenje prav do požrtvovalnosti, drugič pa bo tudi na zverinski način branil sebe in svojo lastnino brez slehernega ozira na sosedo in bližnjega. Čim bolj napreduje človeška omika in čim bolj zajema liberalno mišljenje svet, tem bolj izginja z njega dobrota in usmiljenje. Dokler vas gospodarskega liberalizma ni poznala, je bila tako rekoč ena sama družina, kjer so si vsi medsebojno pomagali in so pomagali tudi tujemu revežu, ki se je k njim zatekel. Odkar pa je to liberalno mišljenje iz mesta prodrlo tudi na vas, izginja iz nje medsebojna vzajemnost in pomoč. Vsakdo skrbi le zase in za svoje. Zakaj v bistvu liberalizma je, da vsakdo skrbi le za sebe. Na poti do napredka ne sme biti nobene ovire.

V meri, kot prodira splošna omika in prosveta med ljudstvo na vasi, se menja tudi kmetov značaj. Iz prejšnjih časov poznamo kmeta, da je bil nasproti tujcu plašen, manjkalo mu je besed, ki hitro zbližujejo ljudi med seboj, čeprav ne vselej tudi njihovih sre. Bil je molčeč, neljubezniv celo do onih, ki jih je rad imel. Vnanji dokazi ljubezni so mu bili odvratni. Toda pri tem je globoko čutil in v dajanju izkazoval ljubezen in usmiljenje. Prav do zadnjih časov ni noben berač odšel prazen od kmečke hiše. Skoraj na vsaki kmetiji so imeli poseben prostor, bodisi na svislih ali v hlevu, če ne celo v hiši na klopi ali pri peči, kjer so berači in popotniki lahko pre-

nočevali. Odpoditi berača brez miloščine je smatral kmet za greh. V stiski je pritekla posamezniku vsa vas na pomoč. Če je kmet pogorel, mu je vsa vas prihitela na pomoč. Podarili so mu lesa, navozili kamenja, žita, sena. Ta mu je podaril morda celo kravo, drugi pa mu je sprejel živino v svoj hlev in jo krmil s svojim senom, tretji je priskočil na pomoč z brezobrestnim posojilom, dokler ni zrasla nova hiša, še lepša in boljša kot je bila ona, ki je bila pogorela. Na tak način je marsikak pogorelec celo obogatil. Tudi ob boleznih ali smrti je vsa vas pokazala svojo vzajemnost. Če je bila bolezen dolga, so se sosede menjavale pri postrežbi bolnice. Otroke, za katere bolna mati ni mogla skrbeti, so vzele na svoj dom, če niso imeli bližnjih sorodnikov. Ob smrti še danes vsa vas čuje pri mrliču in kdor le more, se udeleži pogreba. Razni običaji pri smrti in pogrebu še danes pričajo, kako se je nekdaj smatrala vsa vas za eno družino. Ponekod se zberejo vsi vaščani pri mrliču, ko leži na parah in prečujejo ob njem noč v molitvi. Drug drugega zamenjujejo, dokler noč ne mine. Drugod napravijo po pogrebu zbirko, pri kateri prispeva vsakdo po svoji moči. S to zbirko potem plačujejo pogrebne stroške in opravljajo maše in druge pobožnosti za pokojnika. Ponekod je tudi navada, da povabi pokojnikova družina na obletnico smrti na obilno pojedino vse, ki so ob smrti darovali za maše pokojniku. Take vzajemnosti mesto ne pozna. V te običaje se meša včasih tudi nekoliko vraž in babje vere. V nekaterih deželah zberejo v sobi okoli mrliča vse vaške otroke, ki morajo ostati čim dalje pri mrliču, da s tem branijo hudim duhovom dostop do pokojnika.

Tudi ob veselih prilikah in praznikih se kaže občestveni čut vasi. Ob krstu, birmi, poroki, novi maši ponekod složno deluje vsa vas, prav tako tudi pri skupnem obhajanju cerkvenih in vaških slovesnosti, na primer na praznik sv. Rešnjega Telesa, ob farnem žegnanju itd. Nihče se jim ne sme sebično odtegovati, sicer zapade

plósnemu zaničevanju. Ob takih pri-
litah vrši vsaka hiša posebno nalogo,
in prehaja v družini od roda do roda.

Še bolj pa se kaže občestveno ču-
stvanje kmečkega človeka v družini
sami. V kmečki hiši žive skupno starši,
otroci, razne tete in strici in posli. Vsi
skupaj tvorijo ali so vsaj tvorili eno
družino. V starih kmečkih hišah sko-
raj ni bilo razločka med gospodarjem
in poslom, med gospodinjjo in dekle.
Oba sta enako težko delala in garala,
oba pa sta tudi enako jedla. Če je
bil gospodar lačen in raztrgan, je bil
lačen in raztrgan tudi njegov posel,
če se je gospodarju dobro godilo, je
iz polnih loncev zajemal tudi njegov
blapeec. Če je bila v hiši stiska, se je
dostikrat zgodilo, da je bil prej go-
spodar lačen, kot pa njegov delavec.
Tako vzajemno življenje v kmečki
hiši nam prav lepo popisuje pisatelj
Fmžgar v svoji povesti »Strici«.

V današnjih časih to vzajemno živ-
ljenje na vasi žal izginja in je po-
nekod že popolnoma izginilo. Izginja
iz družin, izginja pa tudi iz skupnega
vsakega življenja. Moderni pogledi
na življenje, duh svobode in skrbni le
za lasten napredek so presle tudi že
na vas in meščansko občutje življe-
nja prehaja čedalje bolj tudi na na-
šega kmeta. Čim bliže je vas mestu,
tem bolj jo zajema meščanski način
življenja in mišljenja. Medtem ko se
skrita vas v hribih morda še vedno od-
teguje temu vplivu in živi še vedno
svoje preprosto življenje, pa sprejema
velika vas ob široki cesti ali želez-
nici vase mestno občutje in mestno
gledanje na življenje in svet. Meščan
je individualist, ni družabno bitje, mo-
derni liberalni nauki so mu prevzeli
sree, da je postal sebičnež. Skrbno se
zaklepa v svoje stanovanje in ne da
nikomur blizu. Za njim hodi isto pot
danes tudi naš kmet. Morda jo nosi
ponekod počasi, vendar pa vztrajno.
Kmečka družina postaja čedalje bolj
manjhná, krog njenih članov se če-
dalje bolj zožuje. Tet in stricev ni več
pri hiši. Odrasli fantje in dekleta od-
hajajo v mesta in fabrike ali v tu-
jino, domača hiša pa tarna, da ji pri-
manjkuje delovnih rok. Tudi posli

niso več člani družine. Najemniki so,
ki jih gospodar plačuje za njih delo,
njih zasebno življenje pa ga ne briga.

Tudi vas ni več skupna družina, kot
je bila v prejšnjih časih. Veselje in
žalost posameznika ni več veselje in
žalost skupnosti. Stari običaji in na-
vade čedalje bolj izginjajo. Ob po-
žaru ali kaki drugi nesreči računajo
s tem, da bo priskočila dežela ali dr-
žava na pomoč, zato ni treba, da bi si
vzajemno pomagali. Sosed mirno gle-
da, če mu sosed propada in ga pusti,
da si išče pomoči po drugih krajih,
zlasti še pri oblastvih, čeprav ima on
sam morda celo hišo prazno. Berač ni
več dobrodošel gost, ki prinaša v hišo
srečo in božji blagoslov. Nadležneš je,
ki se ga je treba čimprej odkrižati.
Sicer je res, da je danes ta dan be-
račev toliko, da jim tudi najbogatejša
hiša ni več kos, če bi hotela vsakega
tako velikodušno podpreti, kakor v
nekdanjih časih. Tudi je med potreb-
nimi toliko njih, ki izrabljajo člove-
ško dobroto, vendar pa je dejstvo, da
ljudje dajejo dandanes sorazmerno
manj miloščine, kot so jo dajali v
nekdanjih časih. In vse to vpliva na
kmeta, da mu postaja srce čedalje
bolj zakrknjeno in najbrž tudi poz-
neje, ko bo stiska sedanjih dni minila,
ne bo več poznal one milosrčnosti, ka-
kršno so gojili naši predniki.

Iz zadružnega življenja, kjer so vsi
delali po načelu: Vsi za enega, eden
za vse, smo v teku let prešli v živ-
ljenje posameznika, ker delamo po
načelu: Pomagaj si sam in Bog ti bo
pomagal (zadnji del tega načela radi
opuščamo). Skupna vaška lastnina se
čedalje bolj opušča. Skupni pašniki,
skupne gmajne so skoraj izginile.
Skupna občinska lastnina se je prav do
poslednjih let delila med posameznike,
kjer je bilo le količikaj izvedljivo.

V prav največjem času pa misel po-
sameznika izgublja v svetu na veljavi.
Liberalizem je zavozil svetovno go-
spodarstvo v slepo ulico, na slepi tir,
in zdaj je treba iskati poti nazaj. Po-
rajajo se nove življenjske oblike, ki
sicer povsod še niso dobile življenjske
moči, vendar pa novi duh preveva člo-
veško družbo. Duh skupnosti, duh ob-

čestva, duh kolektiva nas zopet zajemajo. Načelo vsemogočnosti posameznika se je spričo sedanjega težkega življenjskega boja skazalo za kvarno. Posameznik ni več kos silnim napotom, ki jih današnji boj za obstanek vsiljuje vsakemu človeku, posebej še tudi kmetu.

Tudi naša vas polagoma prehaja v zadrúžnostno življenje. Kmet je domel, da v današnjih časih kot posameznik ne more več živeti in se zopet naslanja na sočloveka, da skupaj bojujeta boj za obstanek. Načelo: Vsi za enega, eden za vse spet prihaja v veljavo. Sicer je to skupnostno življenje in delovanje dobilo druge, nove oblike, kot jih je kazalo nekdanj, prevzelo je nase obliko zadruga, vendar pa vse to življenje v organiziranih zadrugah jasno kaže na kmetovo spoznanje: Le v skupnosti je rešitev.

Kakor smo že prej omenili, je kmet že v najstarejših časih v stiski vedno iskal pomoči v sebi enakih. Če je bilo

delo za posameznika pretežko, se je združila vsa vas, da so ga z združenimi močmi opravili. Odkar svet pomni, so si kmetje med seboj pomagali pri košnji, žetvi in mlačvi, trgatvi, sirarstvu itd. Le v kratki, komaj minuli dobi je hotel vsak sam in vse delo izvršiti le z lastnimi močmi. Vsak kmet je hotel imeti svoj mlatilni, kosilni, čistilni stroj. Ko pa je nastala stiska za denar in so se pojavili dragi motorni stroji, ki jih posameznik ne zmore, je zopet stopila zadruga na površje. Če je hotel kmet slediti toku časa in racionalizirati svoje delo, vnovčevanje svojih pridelkov po modernih načelih, je moral osnovati neko skupnost. Stiska sedanjih dni sili kmeta zopet v zadrugo in zadrúžno življenje. V slogi je moč. Pri nas je veliko resnico že pred štiridesetimi leti domel veliki Evangelist Krek in je že takrat skušal pomagati kmetu z ustanovo, ki ji šele sedanji svet priznava polno veljavo. (Konec prihodnjič.)

Občni zbor Slovenske Straže v Mariboru

V nedeljo 10. maja dopoldne se je v dvorani na Aleksandrovi cesti št. 6 vršil prvi redni občni zbor Slovenske straže v Mariboru, katerega so se udeležili številni zastopniki podružnic in prijatelji narodno obrambnega dela. Ko je nujna potreba po narodno-obrambnem delu pred poldrugim letom pokrenila ustanovitev Slovenske Straže, katere predhodnica Slovenska straža v Ljubljani je bila s strani oblasti pred leti razpuščena, ni bilo nikakih sledov nekdanje naše narodno-obrambne organizacije in je zato bilo treba začeti popolnoma znova. Začetek nove Slovenske straže je bil zato težaven, s tem večjim veseljem pa zato moremo zreti na uspehe njenega prvoletnega delovanja.

Predsednik dr. Franjo Sušnik je v svojem uvodnem poročilu orisal smernice, ki so odbor vodile pri njegovem delu. Slovenska straža ni hotela biti podporna organizacija, marveč hoče biti res le to, kar ji ime pove, namreč stati hoče na straži in varovati vse, kar je našega, slovenskega, zemljo,

socialne pravice slovenskega kmeta in delavca, varovati našo tradicijo, zavest slovenske skupnosti in pobijati vse, kar bi utegnilo naše gospodarske in kulturne zaklade ogrožati. Slovenska straža je sebe afirmirala s prvo številko svojega lista *Slov. Straža*, z drugo in tretjo številko pa je hotela javnost seznaniti z narodno pokrajinskimi posebnostmi Ptujja in njegove okolice ter Mežiške doline. Z njima je obenem skušala gojiti navezanost na pokrajinska občestva, z njo in preko nje pa na skupno slovensko občestvo.

Organizacijsko poročilo je podal prof. Ladislav Mlaker. Odborniki so napravili okoli 50 obiskov v raznih narodno ogroženih krajih in ob tej priliki ustanovili 11 podružnic. Povsod so našli veliko razumevanje za narodno obrambno organizacijo in delo, obenem pa tudi veliko podatkov o nevarnem gibanju in prodiranju Nemcev, kateremu posveča Slovenska straža vso skrb. Odbor je v Mariboru priredil tečaj za svoje zaupnike, ki je lepo uspel.

O tajniškem poslovanju je poročal g. O. Vreča. Od ustanovnega občnega zbora, ki se je vršil 13. novembra leta 1955, je odbor prejel 700 dopisov, odpisal pa okoli 5000. Predsedstvo je imelo 57 sej, vodstvo pa 5. O društveni blagajni, kateri z ozirom na mladost društva ni baš z rožicami postlano, je poročal ravnatelj g. J. Lekan.

Sledila so poročila zastopnikov podružnic, ki so poročali o delu podružnic in podali sliko narodnostnih razmer v njihovih okoliših ter opozorili na marsikateri pojav nelojalnosti v vrstah nemške narodne manjšine.

III. zvezni svet

se bo vršil v Ljubljani v sredo 2. junija ob 9 dopoldne v posvetovalnici KTD (Jugoslovanska tiskarna I).

Dnevni red obsega sledeče točke:

1. Poročilo o II. zveznem svetu.
2. Prosvetni tabori v poletju.

Pri volitvah je bilo izvoljeno novo predsedstvo in vodstvo. Predsednik je prof. Ladislav Mlaker, podpredsednik dr. Macarol, odvetnik v Konjicah, tajnik F. Kotnik, vadniški učitelj v Mariboru, in blagajnik g. Ivan Vračko, uradnik v Mariboru. V vodstvo so bili izvoljeni ugledni mariborski nacionalni in kulturni delavci.

Slovenski straži želimo v bodočem in naslednjih letih enakih in še večjih uspehov, kakor v prvem letu in mnogo prijateljev, ki jo bodo podpirali moralno, predvsem pa gmotno!

3. Naše delo v bodočnosti.

4. Poročilo okrožnih referentov.

5. Slučajnosti.

Vljudno prosimo, da vsako okrožje pošlje vsaj enega zastopnika na zvezni svet.

Občni zbor S. K. Ženske zveze

Na občnem zboru Slovenske kršćanske ženske zveze dne 18. aprila t. l. izvoljeni odbor je sestavljen takole: predsednica Lebar Anica, podpredsednica Klemenc Pepca, blagajničarka Štebet Marija, tajnica Golob Anica, odbornice: Pajman Julija, Vodeb Adolfinca in Žitko Anica.

Sklepi občnega zbora:

1. Materinsko proslavo pripravljajo navadno mladinski odseki. Materam pa naj se ob materinski proslavi omogoči duhovna obnova (duhovne vaje).

2. Velika umrljivost dojenčkov in otrok kaže, da so matere premalo poučene o negi in vzgoji otrok. Ženska zveza bo v prihodnjem letu skrbela, da dobi vsaka mati ob porodu navodila za nego in vzgojo otroka. Odbor ženske zveze naj vse potrebno pripravi, da se ta načrt izvede čimprej.

3. Ženska zveza naj organizira brezplačne zdravstvene, gospodinjske, kuharske in šivalne tečaje za siromašne delavske in obrtniške žene in dekleta. Za prirejanje takih tečajev naj Zveza prosi na merodajnih mestih za podporo.

4. Pri upravi policije naj se posreduje, da kar najbolj omeji obratovanje nočnih lokalov, kjer družinski očetje in sinovi zapravljajo zdravje in denar, družine pa trpe pomanjkanje.

5. Pijančevanje je glavni vzrok bedi in nemoralu v naših družinah. Ženska zveza naj posreduje, da se policijski predpisi proti pijančevanju poostre. Prav tako naj izposluje, da se že obstoječi predpisi glede nedostojnega obnašanja v kopališčih strogo izvajajo.

Tudi zoper preklinjanje, ki se je med našim narodom tako grdo razpaslo, naj oblast ostro nastopi.

6. V zadnjem času se vedno bolj širi pornografsko čtivo in slike, ki se vtihotaplja celo med šolsko mladino. Odboru se naroča, da naprosi oblast, da to prepreči.

7. Finančna uprava se naprosi, da ukine davčne karte za postrežnice.

Občni zbor je razpravljal tudi o ženski uri v ljubljanskem radiu. Odseke in društva prosimo, naj sporoče svoje želje in predloge glede radijskih predavanj v ženski uri.

Tečaji. Zdravstvene, gospodinske in šivalne tečaje bo Ženska zveza tudi prihodnjo jesen in zimo prirejala v istem času, kakor doslej. Društvom in odsekom, katerih članice se za tečaje

zanimajo, bo Ženska zveza dala potrebno pojasnila.

Članarina. Članarino za leto 1937, ki znaša Din 25.—, pošljite, prosimo, po položnici.

Beseda o dramatizaciji

Potrebno bi bilo reči še besedo o dramatizaciji raznih povesti, ki se je razpasla po naših odrih. Dramatizirajo vse mogoče povesti, ki so med ljudstvom poznane in ki naj torej vabijo že s svojim naslovom. In tu misli, da sme vsakdo že dramatizirati in potem svoje delo širiti po odrih. Koliko se je zadnja leta v tem grešilo po naših odrih! Ne le, da taki dramatizatorji delajo silo povestim, koliko bolj s svojo nespretnostjo v jeziku in gradnji, pa tudi v izbiri del, škodujejo okusu odrov in občinstvu. In občinstvo prihaja k predstavam, ker ga mika že naslov znane povesti, potem pa razočarano zapušča dvorano, ker

ni videlo tega, kar je bralo v povesti! Še film, ki ima pač širše možnosti za pravo upodabljanje povesti, nas skoraj vedno razočara. Če bi bil pisatelj smatral, da je za dotično delo prikladnejša dramska oblika, bi bil brez dvoma izbral to obliko in ne povesti. Nesmisel je torej delati silo povestim in romanom in jih okrnjene postavljati na oder. Za primer viška takega nesmisla naj povem, da so nekje dramatizirali in uprizorili celo naš najlepši roman, Finžgarjev *Pod svobodnim soncem*! (Izjema pa velja, kjer gre za dela, ki so sama že pisana skoraj kot drame in kjer se loti dramatizacije več dramatizator!)

Gorje pri Bledu

Poglejmo v naše društvo. Staro je že. Še dve leti in slavili bomo 60 letnico obstoja. Vseh 58 let je bilo delavno med našim ljudstvom. Najboljši dokaz za marljivo delo je naš ponosni dom in številne naše vrste. Že dvakrat se je društvo selilo. Imelo je najprej poslopje, ki je sedaj predelano v občinski dom. Potem je delovalo v cerkveni dvorani v zadrugi, dokler ni po zaslugi g. Markeža in drugih članov zrastel dom, kakršen je sedaj. Delo je vedno spremljal božji blagoslov, ki je pomagal do uspeha.

Tudi ko je krivica udarila po naših društvih in razpustila Prosvetno zvezo, je naše Kat. bralno društvo kmalu zopet začelo z delom.

In danes z veseljem gledamo na število fantov, ki složno nastopajo za naša načela. Tudi mladina rada zahaja v naš dom in kmalu bomo tudi za te imeli posebne sestanke, na katerih bomo pridobiti vse za našo stvar. Pa naša dekleta. V velikem številu prihajajo posebno mlajša k sestankom in gimnastiki.

To delo pa ni ostalo brez uspeha. Dne 4. aprila tega leta je Fantovski odsek, združen z deklškim krožkom priredil Prosvetno gimnastični večer. Lep, 12 točk obsegajoči program je bil izveden v splošno zadovoljstvo navzočih. Govori, deklamacije, telovadba, simbolična vaja deklet, kolo, tamburaši in končno pesem *Povsod Boga* ter slovesna zaobljuba so naše vrste še bolj vžgali in utrdili za nadaljnje delo v valovih sedanje viharne dobe. Vsi sodelujoči so pokazali, da se z dobro voljo tudi v kratkem času veliko doseže.

Občinstvo, ki je napolnilo našo dvorano do zadnjega kotička, je pokazalo, da se strinja z našim gibanjem in mu posveča svojo pozornost. Samo nekatere gotove osebe so se izražale brez vsake strokovne ocene, da je vse »za nič«. Podobno kritiko je izrazil tudi junaški *Pohod* o nastopu SK Planine v Ljubljani. Toda taki kritiki nas ne smejo motiti.

Tudi naš dramski odsek dela z vsemi silami. Saj smo imeli tekom le-

tošnje sezone nič manj ko 7 iger, med katerimi je prišla do vrhunca igra v 4 dejanjih »Podrti križ«, ki kaže žalostne sadove današnje dobe in vzgoje. Dvakrat je na našem odru nastopila tudi Vincencijeva konferenca z igro »Poulični otrok« in enkrat Podmladek Jadranske straže z igro »Pavelčkova piščalka«.

Prijatelji petja pa so prišli na svoj račun dne 2. maja tega leta, ko je naš pevski odsek priredil lepo uspeli koncert, za kar zasluži naše priznanje organist in pevovodja g. Tone Bižal.

Pripravljamo se tudi na okrožne tekme. Zato nas še čaka precej dela,

ker je zimsko delo v glavnem vzela akademija. Sedaj je težko delati, ker mnogim služba ne dopušča. Vendar pa bomo z dobro voljo skušali tudi to nalogo kolikor mogoče dobro rešiti.

Končno bi pripomnili še nekaj, kar se sicer ne dogaja samo pri nas in kaže naše nasprotnike kot podle in surove.

Naši plakati nimajo nikdar miru pred temi ljudmi. Večkrat se dogaja, da še isti dan, ko so bili pripeti, seže po njih zlobna roka in jih raztrga. Ali morda oni ne vedo, da je tako početje kaznivo. Sicer pa, če taka dejanja ne prenehajo, bomo sami napravili red.

Zdravstveni tečaji in higijenske razstave v prosvetnih društvih

Zdravstveni tečaj v Semiču.

se je vršil od 31. januarja do 7. februarja 1957.

Za razstavo je proсило Prosvetno društvo v Semiču in dalo na razpolago dvorano doma.

Predavanja, spremljana s filmskimi ali skioptičnimi slikami so se vršila v nastopnem redu.

1. Nedelja 31. januarja: dr. A. Šimec (otvoritveno predavanje): »Splošna higijena«; navzočih 500. — 2. Nedelja 31. januarja: dr. A. Šimec: »Nalezljive bolezni«, film »Davica«; navzočih 350. — 3. Ponedeljek 1. februarja: dr. A. Šimec: »Higijena žene«, film »Dve sestrí«; navzočih 400. — 4. Torek 2. februarja: dr. I. Pirc: »Zdrav dom«, film »Higijena na vasi«; navzočih 350. — 5. Sreda 3. februarja: Puhar Polde: »Alkohol«, I. del za mladino iz Semiča in okolice, film »Davica«; navzočih 400. — 6. Sreda 3. februarja: Puhar Polde: »Alkohol in družina«, I. del, za ženstvo; navzočih 350. — 7. Četrtek 4. februarja: Puhar Polde: »Spolne bolezni«, film »Ikina sudbina«; navzočih 400. — 8. Petek 5. februarja: Puhar Polde: »Alkohol in družina«, za moške, diapozitivi; navzočih 450. — 9. Sobota 6. februarja: Puhar Polde: »Alkohol in družina«, II. del, za ženstvo, diapozitivi; navzočih 300. — 11. Ne-

delja 7. februarja: Puhar Polde: »Higijena v družini«; navzočih 400. — 12. Nedelja 7. februarja: dr. Šober »Jektika«, diapozitivi; navzočih 400.

Zanimanje za razstavo in predavanje je bilo res živahno. Ljudje so prihajali k predavanjem po 8 do 10 km daleč. — Higijenski zavod je razdelil med obiskovalce večjo množino tiskanelega zdravstveno propagandnega materiala.

Izražali so željo, da bi se v Semiču nastanila katerakoli zdravstvena ustanova. Krajevni izobraženci pa želijo zdravstveni dom.

Higijenska razstava v Dragatušu (okraj Črnomelj)

se je vršila od 14. februarja do 21. februarja 1957.

Za razstavo je proсило Prosvetno društvo v Dragatušu in dalo na razpolago prostor v narodni šoli.

Predavanja, spremljana s filmskimi ali skioptičnimi slikami so se vršila po nastopnem redu:

1. Nedelja 14. februarja: dr. A. Šimec: »Splošna higijena«; navzočih 250. — 2. Ponedeljek 15. februarja: dr. A. Šimec: »Higijena žene«, film »Dve sestrí«; navzočih 300. — 3. Torek 16. februarja: Puhar L.: »Alkohol in dru-

žina», za žene in dekleta, skioptične slike; navzočih 500. — 4. Sreda 17. februarja: Puhar L.: »Alkohol in mladina«, za šolarje, skioptične slike; navzočih 250. — 5. Sreda 17. februarja: Puhar L.: »Spolne bolezni«, film »Ikinna sudbina«, navzočih 350. — 6. Četrtek 18. februarja: Puhar L.: »Škrlatinka«, film »Škrlatinka«, navzočih 350. — 7. Petek 19. februarja: Puhar L.: »Alkohol, družina in javno življenje«, za može in fante, skioptične slike; navzočih 350. — 8. Sobota 20. februarja: Puhar L.: »Duševna higijena«, za šolo, film »Davica«, navzočih 250. — 9. Sobota 20. februarja: Puhar L.: »Higijena vasi«, film; navzočih 350. — 10. Nedelja 21. februarja: Puhar L.: »Jetika«, skiopt. slike; navzočih 500.

Zanimanje za razstavo je bilo povoljno. Ljudje so prihajali iz 10 km oddaljene Vinice. Med obiskovalce razstave je bilo brezplačno razdeljenih več sto letakov, brošur in knjig.

Potek potujoče higijenske razstave na Trati, okraj Škofja Loka.

Od 2. do 9. maja 1937.

1. Nedelja 2. maja: dr. Pirc: »Splošna higijena«, film; navzočih 400. Dr. Gregorčič: »Jetika«, diapozitivi; navzočih 350. — 2. Ponedeljek 3. maja: Puhar L.: »Alkoholizem«, Šola Trata; navzočih 280. Puhar L.: »Organizacija hig. službe v dravski banovini«, film; navzočih 300. — 3. Torek 4. maja: dr. Gregorčič: »Higijena vasi«, diapozitivi; navzočih 350. Puhar L.: »Družina in alkohol«, diapozitivi; navzočih 400. Puhar L.: »Alkoholizem«, diapozitivi; navzočih 190. Za žene, Šola Trebiža. — 4. Sreda 5. maja: dr. Gregorčič: »Da-

vica«, film; navzočih 400. Puhar L.: »Alkoholizem«, diapozitivi; navzočih 200. Šola Poljane. — 5. Četrtek 6. maja: Puhar L.: »Spolne bolezni«, film; navzočih 350. — 6. Petek 7. maja: dr. Gregorčič: »Škrlatinka«, diapozitivi; navzočih 400. Puhar L.: »Alkoholizem«, diapozitivi; navzočih 300. Šole: Mali vrh, Javorje, Gabrk. — 7. Sobota 8. maja: dr. Šimec: »Higijena žene«, za žene, film; navzočih 400. Puhar L.: »Narodni alkoholizem«, diapozitivi; navzočih 400. Šole: Žiri, Lučine. — 8. Nedelja 9. maja: dr. Šimec: »Skorbut, kostna tbe, vitamini«, film; navzočih 400. Puhar L.: »Narodni alkoholizem«, diapozitivi, za može; navzočih 250.

Novi taksni predpisi

S 1. aprilom je stopil v veljavo nov proračun, ki je prinesel nekatere spremembe glede plačevanja taks. »Vsa prosvetna in izobraževalna društva morajo kolkovati svoje prijave za prireditve s kolkom Din 15.—«

Oprostitev od plačevanja taks po tarifni postavki 99 a zaradi gledaliških predstav je treba pripomniti, da je Službeni list z dne 24. aprila 1937 objavil vest, da ocenjuje prireditve pristojna davčna uprava ter se prireditve šele po tej oceni lahko okoristi taksne prostosti. Pripomnimo, da se to nanaša edino le na določbe, če se obenem z igro ali gledališko predstavo ne vrši tudi plesna prireditve, v tem primeru tudi igre niso oproščene takse. Vsled tega naj društva vedno tudi obveste pristojno davčno upravo, katero igro uprizorijo in da so oproščeni po tar. postavki 99 a, točka 5.

Vseбина: Materna beseda. — K. H.: Socialno vprašanje na vasi. — Občni zbor Slovenske Straže v Mariboru. — III. zvezni svet. — Občni zbor S. K. Ženske zveze. — Beseda o dramatizaciji. — Gorje pri Bledu. — Zdravstveni tečaji in higijenske razstave v prosvetnih društvih. — Novi taksni predpisi.

Uprava: Pisarna Prosvetne zveze, Ljubljana, Miklošičeva cesta 7. — Odgovorni urednik in izdajatelj Vinko Zor, Sv. Petra c. 80. — Za. Zadržno tiskarno v Ljubljani: Maks Blejce